

**КІЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ КОЛЕДЖ**

Циклова комісія суспільних дисциплін і правознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2015 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТРУДОВЕ ПРАВО

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань **0304 Право**

(шифр і назва напряму підготовки)

спеціальність **5.03040101 Правознавство**

(шифр і назва спеціальності)

Київ – 2015 рік

Робоча програма з дисципліни «Трудове право» для студентів галузі знань 0304
Право, спеціальності 5.03040101 Правознавство. «25» серпня 2015 року - 37 с.

Розробники: Прихан В.П., викладач циклової комісії суспільних дисциплін і
правознавства Університетського коледжу Київського університету імені Бориса
Грінченка

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії суспільних дисциплін
і правознавства

Протокол від «25» серпня 2015 року № 1

Голова циклової комісії суспільних дисциплін і правознавства

 (Бурдіна Н.К.)

«25» серпня 2015 року

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом, структура типова

Заступник директора
з навчальної роботи

(Дем'яненко С.І.)

Заступник директора
з навчально-методичної роботи

(Гейхман З.Л.)

Схвалено методичною радою Університетського коледжу

Протокол від « 31 » серпня 2015 року № 1

«31» серпня 2015 року № 1

Голова

(Братко М.В.)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		дenna форма навчання
<p>Кількість кредитів – 7</p> <p>Модулів – 7</p> <p>Змістових модулів – 7</p> <p>Індивідуальне науково-дослідне завдання - 1</p> <p>Загальна кількість годин – 252</p> <p>Тижневих годин для dennої форми навчання: аудиторних – 4</p>	<p>Галузь знань 0304 Право</p> <p>Спеціальність 5.03040101 Правознавство</p> <p>Освітньо-кваліфікаційний рівень: молодший спеціаліст</p>	<p>Характеристика навчальної дисципліни</p> <p>дenna форма навчання</p> <p>Нормативна Рік підготовки: 4</p> <p>Семестр: 7-8</p> <p>Аудиторні заняття: 140 год., з них: Лекції: 76 год. Семінарські заняття: 22 год. Самостійна робота: 112 год. Індивідуальна робота 28 год. Модульна контрольна робота 14 год. Вид контролю: <u>екзамен</u></p> <p>7 семестр Аудиторні заняття: 80 год., з них: Лекції: 44 год. Семінарські заняття: 12 год. Самостійна робота: 64 год. Індивідуальна робота 16 год. Модульна контрольна робота 8 год.</p> <p>8 семестр Аудиторні заняття: 60 год., з них: Лекції: 32 год. Семінарські заняття: 10 год. Самостійна робота: 48 год. Індивідуальна робота 12 год. Модульна контрольна робота 6 год. Вид контролю: <u>екзамен</u></p>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Трудове право» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки молодшого спеціаліста галузі знань 0304 Право, спеціальності 5.03040101 Правознавство.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система наукових знань про об'єктивні властивості трудової діяльності людей (їх внутрішню структуру і логіку розвитку); про основні та загальні закономірності виникнення, розвитку і функціонування трудових відносин.

Метою викладання навчальної дисципліни «Трудове право» є: вивчення основних принципів та інститутів трудового права, напрямів правового регулювання трудових та тісно пов'язаних з ними відносин, набуття навичок роботи з нормативними актами

Основними завданнями вивчення дисципліни «Трудове право» є:

- формування у студентів системи науково-теоретичних і практичних знань з трудового права, визначення та розкриття змісту понять, категорій трудового права;
- ознайомлення з основними положеннями та проблемами трудового права і його окремими інститутами;
- вивчення загальних, специфічних об'єктивних закономірностей розвитку трудового права;
- засвоєння студентами основних нормативних актів, що регулюють питання трудових правовідносин в Україні.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні оволодіти такими предметними **компетенціями**:

- знати, розкривати, пояснювати основні норми трудового права,
- бути готовим грамотно використовувати основну юридичну термінологію в галузі трудового права;
- бути здатним називати, аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють норми сучасного трудового права,
- бути здатними порівнювати національне трудове законодавство з міжнародними правовими актами;
- знати, пояснювати зміст і структуру нормативно-правових актів, вміти ними користуватися, знаходити необхідну інформацію, співвідносити норми права з реальними життєвими ситуаціями;
- готовий пояснювати поняття трудового спору, визначати його види та встановлювати порядок його вирішення;
- знати і пояснювати порядок і процедуру розслідування нещасних випадків на виробництві; називати документи, які регламентують дане питання, встановлювати наслідки розслідування.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І. Предмет, метод, система, джерела, принципи та функції трудового права. Трудові правовідносини

Лекція 1. Предмет, методи, джерела трудового права (2 год.)

Поняття, ознаки і сутність трудового права. Поняття «праця», ознаки найманої праці. Трудове право України як самостійна галузь права, її співвідношення з суміжними галузями права. Предмет трудового права. Класифікація відносин, що складають предмет трудового права. Метод трудового права та його особливості. Функції трудового права. Система трудового права як галузі права і науки. Співвідношення системи трудового права та системи законодавства про працю. Індивідуальні відносини трудового найму. Колективні трудові відносини.

Загальне юридичне становище учасників правовідносин.

Поняття, система та види джерел трудового права. Внутрішні джерела трудового права. Зовнішні джерела права. Локальні нормативні акти: поняття, види, особливості розробки і прийняття. Сфера дії норм трудового права. Єдність та диференціація правового регулювання праці. Юридична сила джерел трудового права.

Основні поняття теми: постійне працездатне населення; трудова діяльність людей; охоронні відносини; працівник та роботодавець; трудовий договір; колективні трудові відносини; державна служба зайнятості; Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття; заборона примусової праці; специфічні способи захисту трудових прав та забезпечення виконання трудових обов'язків; загальні положення; індивідуальне трудове право; колективне трудове право.

Лекція 2. Принципи, функції, відмежування трудового права від інших галузей права (2 год.)

Поняття і загальна характеристика принципів трудового права. Класифікація принципів трудового права, їх реалізація в нормах трудового права. Принципи окремих інститутів трудового права.

Галузеві принципи трудового права. Політика держави в галузі правового регулювання ринку праці. Керівні засади встановлення умов праці працівників.

Головні напрями правової політики в галузі охорони здоров'я і захисту трудових прав.

Соціальна функція у сфері праці.

Суміжні галузі права, розмежування за предметом і методом.

Основні поняття теми: свобода праці; рівність прав і можливостей; безпечні умови праці; заробітна плата та соціальна стандартизація і державне гарантування; суб'єкти відносин; соціальне партнерство; організація роботодавців; предмет і метод правового регулювання.

Лекція 3. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин (2 год.)

Трудові правовідносини. Поняття, ознаки та загальна характеристика трудових правовідносин. Сторони і зміст трудових правовідносин. Підстави виникнення, зміни

та припинення трудових правовідносин.

Правовий статус суб'єкта трудового права. Суб'єктивні права й обов'язки, гарантії реалізації трудових прав і обов'язків, відповідальність суб'єктів трудового права. Працівники як суб'єкти трудового права, трудового договору, трудових правовідносин. Трудовий колектив підприємства, установи, організації та його представники. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства як суб'єктів трудового права.

Повноваження трудового колективу та їх класифікація. Організаційно-правові форми (механізми) реалізації повноважень і самоврядування трудового колективу. Правовий статус і повноваження колективу бригади у сфері праці. Органи трудового колективу (загальні збори, рада трудового колективу) та їх компетенція. Принципи діяльності трудового колективу

Основні поняття теми: трудові правовідносини; договірно-правовий акт; особливості суб'єктивного, змістового, юридичного характеру; праця як трудова функція; найманий працівник; трудова правосуб'ектність; медичний огляд; небезпечні і важкі та шкідливі умови праці; граничне вікове обмеження; наявність чи відсутність громадянства та судимості; власник підприємства; юридична особа; професійна спілка; статус профспілок; громадський контроль.

Лекція 4. Професійні спілки як суб'єкти трудових правовідносин (2 год.)

Професійні спілки та інші уповноважені на представництво трудовим колективом органи як суб'єкти трудового права. Правові основи діяльності професійних спілок. Законодавство про права та гарантії діяльності професійних спілок. Поняття профспілок, їх завдання та функції. Загальна характеристика правового статусу професійних спілок у сфері праці. Основні права професійних спілок у сфері праці та їх класифікація. Правовий статус органів професійних спілок. Захисна функція професійних спілок. Роль професійних спілок у виникненні, зміні та припиненні трудового договору. Права професійних спілок у захисті трудових прав працівників, встановленні умов праці, регулюванні заробітної плати і робочого часу, контролі та нагляді за додержанням законодавства про працю, колективного договору та угод. Гарантії діяльності профспілок. Гарантії прав профспілок і виборних профспілкових працівників. Захист прав професійних спілок і відповідальність посадових осіб за їх порушення.

Основні поняття теми: Професійні спілки, трудовий колектив, трудовий договір, законодавство про працю, колективний договір та угода.

Лекція 5. Об'єднання роботодавців як суб'єкти трудових правовідносин (2 год.)

Роботодавці (юридичні та фізичні особи) як суб'єкти трудового права. Правовий статус роботодавців. Представники роботодавців та їх повноваження.

Власник підприємства, установи, організації України. Поняття роботодавця. Підприємство, установа, організація як суб'єкт трудового права. Зміст трудової правосуб'ектності державного підприємства. Спільні, кооперативні, орендні, акціонерні підприємства, організації, підприємства з іноземними інвестиціями як суб'єкти трудового права.

Державні органи як суб'єкти трудового права. Інші суб'єкти трудового права.

Служба зайнятості. Органи нагляду та контролю. Органи з вирішення індивідуальних і колективних трудових спорів. Організації роботодавців та основні засади їх діяльності.

Особливості соціально-партнерських відносин в трудовому праві.

Основні поняття теми: колективний договір; нормативне забезпечення; статут підприємства; збори(конференція) і їх виборні органи; система соціального партнерства; роботодавець; завдання організацій роботодавців та їх об'єднань; незалежність, не підзвітність та непідконтрольність; статутна діяльність; колективна структура сторін соціального партнерства; рівні партнерства.

Семінар 1. Трудові правовідносини (2 год.)

МОДУЛЬ II. Колективні договори та угоди. Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян України

Лекція 6. Поняття, сторони та зміст колективного договору (2 год.)

Поняття та сторони колективних договорів та колективних угод.

Форма і строк трудового договору. Види трудового договору. Порядок укладення трудового договору.

Зміст колективного договору.

Колективні угоди: поняття і сторони.

Основні поняття теми: виробничий, регіональний, галузевий, національний рівень; локальний нормативно-правовий акт; правовий інститут правового договору в даний час і в проекті Трудового кодексу; структурні підрозділи підприємств; бюджетна установа; роботодавець і трудовий колектив; процес підготовки;

Лекція 7 . Колективні переговори та укладення колективного договору, угоди (2 год.)

Поняття і сторони колективного договору та угоди, їх зміст та види. Сфера дії законодавства про колективні договори та угоди. Принципи розробки та укладення колективних договорів та угод. Соціально-правове значення колективного договору, угоди. Поняття колективного договору.

Сторони колективного договору. Порядок укладення колективного договору. Колективні переговори. Строк і порядок ведення переговорів, вирішення розбіжностей, що виникають під час їх ведення. Порядок розробки, укладення та внесення змін і доповнень до колективного договору. Повноваження робочої комісії. Набирання чинності договору.

Строк чинності колективного договору. Зміст колективного договору. Види умов колективного договору: нормативні, зобов'язальні та ін. Структура колективного договору.

Реалізація колективного договору та контроль за виконанням його умов. Внесення змін і доповнень до колективного договору. Поняття, види та сторони соціально-партнерських угод. Співвідношення трудового законодавства з положеннями колективного договору та угод. Вирішення спорів між сторонами колективного договору, угоди. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди.

Основні поняття теми: пропозиція; механізм вирішення розбіжностей; робоча комісія; зміст колективного договору; примирна процедура та врегулювання розбіжностей; внесення проекту на розгляд трудового колективу; Національна служба посередництва і примирення; строки чинності; звіт про виконання; реєстрація угод та договорів.

Лекція 8. Поняття, категорії зайнятого населення і державні гарантії у сфері зайнятості (2 год.)

Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування.

Державні гарантії права на вибір виду зайнятості в Україні. Державна служба зайнятості, її структура, функції та права. Державний фонд сприяння зайнятості.

Основні поняття теми: повна зайнятість; природне, функційне, структурне безробіття; офіційне і приховане безробіття; Європейська соціальна хартія; основні та додаткові державні гарантії по подоланню безробіття; пропозиція і попит на робочу силу; система соціального страхування; гарантії для окремих категорій населення; загальні та спеціальні органи; центри зайнятості, структура.

Лекція 9. Правові питання організації працевлаштування державною службою зайнятості (2 год.)

Поняття працевлаштування. Правові форми працевлаштування. Поняття підходящеї роботи. Особливості працевлаштування деяких категорій громадян: неповнолітніх, молоді, яка закінчила середню загальноосвітню школу, демобілізованих із Збройних сил України, інвалідів та ін.

Професійна підготовка і перепідготовка незайнятих громадян. Правові відносини органів працевлаштування з підприємствами, установами, організаціями. Права й обов'язки підприємств, установ, організацій у реалізації державної політики зайнятості населення. Державна служба зайнятості. Працевлаштування державною службою зайнятості. Соціальний статус та захист безробітного.

Основні поняття теми: незайняті громадяни; сумісництво; вільний час; реєстрація в службі зайнятості; дозвіл на працевлаштування іноземцям; постійне проживання; обов'язки безробітного; «підходяща робота»; професійна підготовка; особа з обмеженими фізичними можливостями, і інші категорії; статус безробітного; обмеження щодо визнання статусу безробітного; принципи страхування на випадок безробіття; страховий випадок; страховий стаж і виключення з загального правила; судовий захист прав.

Лекція 10. Правове забезпечення зайнятості і працевлаштування (2 год.)

Правові відносини органів працевлаштування з громадянами. Права й обов'язки громадян, які звернулися з питаннями працевлаштування. Організований набір працівників, переселення та інші форми сприяння у влаштуванні на роботу. Розподіл на роботу молодих працівників і спеціалістів після закінчення ними відповідних навчальних закладів. Організація оплачуваних громадських робіт. Безробітні та їх правовий статус. Визначення безробітного. Порядок реєстрації громадян як безробітних. Види компенсації безробітним. Припинення виплати допомоги по безробіттю. Матеріальна допомога членам сім'ї безробітного.

Основні поняття теми: органи працевлаштування, молоді працівники і спеціалісти, громадські роботи, безробітні, допомоги по безробіттю.

Семінар 2. Колективні договори та угоди. Державні гарантії у сфері зайнятості (2 год.)

МОДУЛЬ III. Поняття та особливості укладення трудового договору. Припинення трудового договору

Лекція 11. Поняття, сторони зміст трудового договору (2 год.)

Сторони трудового договору.

Зміст трудового договору.

Поняття та значення трудового договору. Відмінність трудового договору від цивільно-правових угод про працю.

Сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Умови трудового договору (контракту) та їх правове значення. Умови, які передбачені у законодавстві. Умови, що встановлюються за угодою сторін при укладенні трудового договору. Необхідні та додаткові (факультативні) умови. Поняття трудової функції та місця роботи.

Порядок укладення трудового договору (контракту). Юридичні гарантії при укладенні трудового договору (контракту). Форма трудового договору. Документи, що подаються при укладенні трудового договору (контракту). Реєстрація трудового договору між працівником і фізичною особою.

Обмеження щодо спільної роботи родичів на підприємстві, в установі, організації. Оформлення прийняття на роботу. Трудова книжка. Гарантії при прийнятті на роботу неповнолітніх, вагітних жінок і жінок, які мають дітей до 14 років та дітей-інвалідів, інших категорій громадян. Судовий захист від необґрунтованої відмови у прийнятті на роботу.

Види трудових договорів: за строком дії, змістом, порядком укладення. Особливості окремих видів трудових договорів. Строкові трудові договори. Види строкових трудових договорів. Контракт як різновид трудового договору. Зміст контракту. Трудові договори при суміщенні професій і посад. Трудовий договір про роботу за сумісництвом. Трудові договори з іноземцями. Трудові договори, що укладаються з працівниками за конкурсом. Трудовий договір з надомниками. Інші види трудових договорів.

Основні поняття теми: праця юридично несамостійна; власні засоби виробництва; строки; норма праці; грошова винагорода; трудова функція; дисциплінарна влада стосовно працівника; юридична гарантія; працівник та роботодавець; пенсійний вік; загально-цивілістичний принцип; підприємець; взаємні права і обов'язки сторін; систематизований перелік робіт і професій; строки; фактичний допуск до роботи; визнання умов договору недійсними.

Лекція 12. Випробування при прийнятті на роботу (2 год.)

Призначення випробування. Випробувальний термін. Категорії працівників, до яких випробування застосовувати не можна. Тривалість випробування при прийнятті

на державну службу. Оплата праці на випробувальний термін. Оформлення прийняття на роботу з випробуванням.

Відповідність працівника виконуваній роботі. Звільнення працівника, який не витримав випробування.

Основні поняття теми: випробування, випробувальний термін.

Лекція 13. Юридичне оформлення трудового договору. Види та зміна умов трудового договору (2 год.)

Юридичне оформлення трудового договору. Документи, що подаються при прийнятті на роботу. Трудова книжка працівника. Фактичний допуск до роботи.

Правові питання підготовки кадрів на виробництві. Підвищення кваліфікації кадрів. Перепідготовка кадрів і навчання другої професії. Обов'язок власника (роботодавця) проінструктувати працівника і визначити йому робоче місце. Обов'язок працівника особисто виконувати доручену йому роботу. Заборона вимагати виконання роботи, не обумовленої трудовим договором.

Основні поняття теми: відповідність працівника роботі; строки терміну випробування; категорія громадян, на яких не поширюється випробування; згода профкому; відомості, що заборонені вимагати від особи при прийнятті на роботу; письмова форма; контракт; етапи оформлення; стан здоров'я; зобов'язання власника перед працівником; строковий та безстроковий трудовий договір; тимчасова робота; сезонна робота; трудовий договір з трудящим-мігрантом; сумісництво; суміщення професій і посад; державний службовець; молодий спеціаліст; роботодавець-фізична особа; переведення, переміщення, зміна істотних умов праці.

Лекція 14. Види та зміна умов трудового договору (2 год.)

Види та зміна умов трудового договору. Поняття переведення на іншу роботу та його відмінність від переміщення. Види переведень на іншу роботу. Переведення на іншу постійну роботу. Тимчасове переведення на іншу роботу, його види: в разі виробничої потреби, для заміни відсутнього працівника, в разі простою. Інші види переведень. Заборона переведення на некваліфіковані роботи. Зміна істотних умов праці. Підстави і порядок зміни істотних умов праці.

Атестація працівників. Поняття, значення та порядок проведення атестації. Правові наслідки атестації.

Угода сторін. Підстави передбачені контрактом (п.8 ст.36 КЗпП). Переведення працівника з його згоди на інше підприємство, установу, організацію або перехід на виборну посаду (п.5 ст.36 КЗпП).

Основні поняття теми: умови трудового договору, переведення на іншу роботу та переміщення, зміна істотних умов праці, атестація працівників.

Семінар 3. Випробування при прийнятті на роботу. Юридичне оформлення трудового договору. Види та зміна умов трудового договору (2 год.)

Лекція 15. Загальні підстави та припинення трудового договору з ініціативи працівника та власника (2 год.)

Поняття «припинення трудових правовідносин» і «розірвання трудового договору». Підстави припинення трудових правовідносин, їх класифікація.

Припинення трудових правовідносин за підставами, у яких присутня взаємна воля сторін. Розірвання трудового договору з ініціативи працівника.

Розірвання трудового договору з ініціативи власника (роботодавця). Класифікація підстав розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Загальні та спеціальні юридичні гарантії працівникам, що звільняються за ініціативою роботодавця. Попередня згода профспілкового органу на розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця.

Припинення трудового договору в зв'язку з порушенням правил прийому (ст.7 КЗпП). Умови передбачені (п.6 ст.36 КЗпП).

Розірвання трудового договору з ініціативи осіб, які не є стороною трудового договору. Порядок розірвання трудового договору з ініціативи роботодавця. Припинення трудових правовідносин.

Періоди, протягом яких власник (роботодавець) не вправі розірвати трудовий договір з власної ініціативи. Вихідна допомога. Розмір і випадки її виплати. Відсторонення від роботи та його відмінність від розірвання трудового договору. Порядок оскарження відсторонення від роботи.

Основні поняття теми: бажання працівника; розрахунок та видача трудової книжки; строковий трудовий договір; ініціатива власника; зміна в організації виробництва; ліквідація, реорганізація, банкрутство, перепрофілювання; скорочення чисельності або штату працівників; повна матеріальна відповідальність; попередження про звільнення; невідповідність займаній посаді; прогул; тимчасова непрацездатність; нетверезий стан чи наркотичне чи токсичне сп'яніння; розкрадання; винні дії керівників;

Лекція 16. Оформлення звільнення і проведення розрахунку. Відсторонення від роботи (2 год.)

Порядок оформлення звільнення і проведення розрахунку. Правові наслідки звільнення з роботи. Правові наслідки незаконного звільнення працівників Строки розрахунку із звільненим працівником. Вихідна допомога. Оформлення звільнення і проведення розрахунку (ст. 47 КЗпП).

Відсторонення від роботи.

Основні поняття теми: наказ власника; день звільнення; розрахунок; охорона заробітної плати (ст.12 Конвенції №95 МОП); вимушений прогул; відсутність спору; тимчасове усунення(увільнення);допуск до роботи.

Семінар 4. Загальні підстави припинення трудового договору з ініціативи працівника та власника. Відсторонення від роботи (2 год.)

МОДУЛЬ IV. Робочий час. Час відпочинку

Лекція 17. Поняття та види робочого часу (2 год.)

Робочий час як інститут трудового права.

Поняття робочого часу. Принципи і методи регулювання робочого часу. Поняття й види режиму робочого часу. Гарантії щодо робочого часу. Види робочого часу

Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий час.

Особливості регулювання праці окремих категорій працівників. Особливості правового регулювання праці жінок. Особливості правового регулювання праці неповнолітніх. Особливості правового регулювання праці осіб із зниженою працевздатністю. Правове регулювання праці осіб, які поєднують роботу з навчанням. Нагляд і контроль за додержанням трудового законодавства. Нагляд і контроль за додержанням законодавства, їх поняття та відмінності. Державний нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю. Громадський контроль за додержанням законодавства про працю.

Основні поняття теми: необхідна міра праці; робочий день; робоча зміна; робочий тиждень; нормальній, скорочений, неповний робочий час; ненормований робочий день; елементи режиму; загальний та спеціальний режим; роздроблений робочий день; ненормований робочий день.

Лекція 18. Режим робочого часу та його види (2 год.)

Поняття режиму робочого часу, порядок його встановлення. П'яти- і шестиidenний робочий тиждень і тривалість щоденної роботи. Початок і закінчення роботи. Робота за змінами. Вахтовий метод організації робіт. Гнучкі графіки роботи. Спеціальний режим правового регулювання робочого часу. Тривалість роботи напередодні свяtkових, неробочих і вихідних днів та вночі. Неповний робочий час. Ненормований робочий день.

Основні поняття теми: режим робочого часу, початок і закінчення роботи, робота за змінами, вахтовий метод, гнучкі графіки роботи, неповний робочий час, ненормований робочий день.

Лекція 19. Надурочна робота. Облік робочого часу (2 год.)

Поняття «облік робочого часу». Порядок обліку робочого часу. Щоденний і щотижневий облік робочого часу. Підсумковий облік робочого часу. Облікові періоди. Особливості регулювання робочого часу в окремих галузях економіки господарського комплексу країни.

Гнучкий графік роботи. Поділ робочого дня на частини. Підсумковий облік робочого часу.

Поняття і порядок застосування надурочних робіт. Виняткові випадки застосування надурочних робіт. Заборона залучення до надурочних робіт окремих категорій працівників. Границі норм застосування надурочних робіт. Компенсація за надурочні роботи. Розмежування надурочних робіт і ненормованого робочого дня

Основні поняття теми: виняткові випадки застосування надурочних робіт (ст.62 КЗпП); згода органу профспілки; підвищена оплата; максимальне часове залучення до робіт; обліковий період; підсумковий облік; реєстрація відхилень та простою.

Семінар 5. Надурочна робота. Облік робочого часу (2 год.)

Лекція 20. Поняття та види часу відпочинку (2 год.)

Право на відпочинок та його гарантії. Поняття і види часу відпочинку.

Поняття відпочинку та його види. Перерви упродовж робочого дня (зміни) для відпочинку та харчування. Додаткові перерви для годування дитини. Щоденні

перерви в роботі (міжзмінні перерви). Щотижневий відпочинок (вихідні дні). Особливості встановлення вихідних днів на безперервно діючих підприємствах і в організаціях, а також у тих, що займаються обслуговуванням населення. Заборона робити у вихідні дні. Винятковий порядок застосування такої роботи. Свяtkovi та неробочі дні.

Основні поняття теми: максимальна тривалість робочого часу; мінімальна тривалість відпочинку; вихідні і свяtkovi дні; соціально-побутові пільги; зміна; міжзмінна перерва; щотижневий відпочинок; неробочі дні;

Лекція 21. Поняття та види відпусток (2 год.)

Щорічна основна відпустка. Види щорічної відпустки. Тривалість щорічної основної відпустки. Тривалість основної щорічної відпустки для окремих категорій працівників, що встановлено іншими актами законодавства. Щорічна додаткова відпустка та її види. Відпустка за умови праці та особливий характер праці.

Додаткові відпустки у зв'язку з навчанням. Поєднання роботи з навчанням. Соціально-правове значення поєднання праці з навчанням. Творча відпустка: умови, тривалість і порядок надання. Соціальні відпустки. Види соціальних відпусток.

Відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Відпустка для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку. Додаткові відпустки працівникам, які мають дітей.

Оплата відпусток. Порядок обчислення заробітної плати працівникам за час відпустки. Випадки виплати грошової компенсації за невикористані щорічні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати. Відпустки, що надаються в обов'язковому порядку за бажанням працівника. Відпустки, що надаються за згодою сторін. Тривалість видів відпустки без збереження заробітної плати. Пільги для працівників, які поєднують роботу з навчанням

Основні поняття теми: відпустка; подвійний розмір компенсації (ст.107 КЗпП); визначена тривалість; час хвороби працівника; щорічні, додаткова,творча,соціальні, без збереження заробітної плати відпустка;

Лекція 22. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Порядок надання відпусток (2 год.)

Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.

Порядок надання відпусток. Черговість надання відпусток.

Випадки перенесення щорічної відпустки на вимогу працівника. Підстави перенесення відпустки на інший період.

Випадки відкликання працівника з відпустки.

Основні поняття теми: фактична робота; збереження місця роботи(посади); навчання з відривом від виробництва; шкідливі і важкі умови праці; особливий характер праці; робота вагітних жінок; термін безперервної роботи; досрочове надання відпустки окремим категоріям громадян; черговість надання відпусток; перенесення на інший період на вимогу працівника; перенесення відпустки на інший період роботодавцем; відкликання з щорічної відпустки; додаткові відпустки у зв'язку з навчанням; творча відпустка; соціальна відпустка;

Семінар 6. Поняття та види часу відпочинку, відпусток. Стаж роботи, що дає

право на щорічну основну відпустку. Порядок надання відпусток (2 год.)

МОДУЛЬ V. Оплата праці. Дисциплінарна відповіальність в трудовому праві

Лекція 23. Поняття правове регулювання оплати праці (2 год.)

Поняття, функції і принципи оплати праці. Методи правового регулювання оплати праці. Поняття «заробітна плата», її структура. Мінімальна заробітна плата та індексація заробітної плати. Форми виплати заробітної плати.

Поняття системи оплати праці та її види. Відрядна система оплати праці: пряма відрядна, відрядно-преміальна, відрядно-прогресивна, акордна оплата. Погодинна система оплати праці. Бригадна форма організації і стимулювання праці. Державне регулювання оплати праці. Мінімальна заробітна плата та інші обов'язкові норми і гарантії в оплаті праці. Договірне регулювання оплати праці. Організація оплати праці на підприємствах, в установах, організаціях.

Оплата праці робітників. Оплата праці службовців. Оплата праці працівників, які виконують роботи (надають послуги), не властиві основній діяльності галузі (підгалузі).

Оплата праці працівників за надурочну роботу, за роботу у святкові і неробочі дні. Оплата праці за незакінченим відрядним нарядом. Порядок оплати часу простою, а також при освоєнні нового виробництва (продукції). Оплата праці при переведенні на іншу постійну нижчеоплачувану роботу і переміщенні. Оплата праці при тимчасовому переведенні на іншу роботу в разі виробничої потреби, простою.

Форми заробітної плати та матеріального стимулювання праці: премії та винагороди (девіденди) за підсумками роботи за місяць та за рік. Надбавки і добавки до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність.

Основні поняття теми: винагорода; грошовий вираз; основна, додаткова, заохочувальні та компенсаційні виплати; відновлююча, соціальна та стимуллююча функція; господарська діяльність; кошти бюджету; відрядні розцінки; преміювання; посадовий оклад; норма виробітку; норма обслуговування; норматив чисельності; нормоване завдання;

Лекція 24. Організація оплати праці (2 год.)

Порядок виплати заробітної плати. Повідомлення працівника про розмір оплати праці. Сроки, періодичність і місце виплати заробітної плати. Порядок обчислення середньої заробітної плати. Обмеження відрахувань із заробітної плати.

Сроки, періодичність і місце виплати заробітної плати. Гарантії в оплаті праці для працівників при відхиленні від нормальних умов праці. Обчислення середньої заробітної плати.

Поняття “гарантій” та види гарантій. Поняття й види компенсацій. Порядок надання гарантійних і компенсаційних виплат і їх розмір.

Основні поняття теми: індексація зарплати; державний та договірний рівень регулювання зарплати; мінімальна заробітна плата; індекс цін; компенсація, середня заробітна плата.

Лекція 25. Нормування праці. Тарифна система (2 год.)

Нормування праці: норми виробітку, норми часу, норми обслуговування. Порядок запровадження, змін і перегляду норм праці. Умови праці, які мають враховуватися при розробленні норм праці. Строк дії норм праці. Збереження попередніх розцінок при впровадженні винаходу або раціоналізаторських пропозицій. Закон України «Про оплату праці» від 24 березня 1995 р. та інші законодавчі акти про оплату праці. Поняття і структура заробітної плати.

Тарифна система оплати праці та її елементи: тарифні сітки, тарифні ставки, схеми посадових окладів і тарифно-кваліфікаційні характеристики (довідники).

Основні поняття теми: тарифна ставка та сітка, розряд; пере тарифікація.

Лекція 26. Преміювання працівників (2 год.)

Преміювання працівників.

Право працівника на оплату праці та його захист.

Поняття гарантованих виплат. Гарантійні виплати при переїзді на роботу в іншу місцевість, при службових відрядженнях, при направленні на підвищення кваліфікації, при направленні на обстеження до медичного закладу, для винахідників і реалізаторів.

Доплати і надбавки. Гарантійні доплати. Поняття компенсаційних виплат. Компенсаційні виплати при переїзді на роботу в іншу місцевість, при службових відрядженнях, за використання працівниками свого інструменту, спеціального одягу, взуття, автомобіля тощо для потреб підприємства, установи, організації. Гарантії для працівників, обраних на виборні посади. Гарантії працівникам на час виконання державних і громадських обов'язків.

Основні поняття теми: премія; преміювання передбачене системою оплати праці; преміювання поз системою оплати; зниження та позбавлення премії; цільове призначення премії; суб'єктивне право на заохочення; винагорода за підсумками роботи за рік; інтенсивність і напруженість праці; сумісність професій; обсяг робіт; робота в нічний час; фонд оплати праці; основні гарантійні виплати; компенсаційні виплати; заборона дискримінації; компенсація в разі затримки.

Семінар 7. Поняття правове регулювання праці. Преміювання працівників (2 год.)

Лекція 27. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення (2 год.)

Поняття трудової дисципліни. Правове регулювання трудової дисципліни. Правові методи забезпечення трудової дисципліни: створення необхідних організаційних та економічних умов для нормальної високопродуктивної роботи; метод переконання (виховання); метод заохочення; метод примусу; метод свідомого ставлення до праці.

Поняття внутрішнього трудового розпорядку. Правове регулювання внутрішнього трудового розпорядку. Система нормативних актів, що регулюють порядок здійснення трудової діяльності. Види правил внутрішнього трудового розпорядку: типові, галузеві, локальні. Правові наслідки відсутності в організації правил внутрішнього трудового розпорядку.

Структура і зміст правил внутрішнього трудового розпорядку. Статути і положення про дисципліну. Основні трудові обов'язки сторін трудового договору. Основні трудові обов'язки працівників. Основні обов'язки роботодавця.

Поняття заохочення за успіхи в роботі. Підстави заохочення. Соціально-правове значення заохочень у забезпеченні трудової дисципліни. Види заохочень: за способом впливу на працівників, за оформленням і закріпленням у правових актах, за сферою дії, за органами застосування заохочень. Порядок застосування заохочень за успіхи в роботі. Переваги і пільги для працівників, які успішно і сумлінно виконують трудові обов'язки. Заохочення за особливі трудові заслуги. Державні нагороди.

Основні поняття теми: основний принцип трудового права; елемент трудового правовідношення; інститут трудового права; виробнича дисципліна праці; методи дисципліни; процес трудової діяльності; норми загального значення; норми спеціального призначення; типові, галузеві, локальні ПВТР; статути та положення про дисципліну; оцінка праці; система стимулювання праці; види та підстави заохочень, порядок застосування; моральні і матеріальні, індивідуальні та колективні;

Лекція 28. Юридична відповідальність за порушення трудової дисципліни (2 год.)

Відповідальність за порушення трудової дисципліни. Поняття та склад дисциплінарного проступку. Поняття та види дисциплінарної відповідальності працівників. Загальна дисциплінарна відповідальність. Спеціальна дисциплінарна відповідальність. Нормативно-правові акти щодо спеціальної дисциплінарної відповідальності. Підстави дисциплінарної відповідальності. Основні ознаки дисциплінарної відповідальності працівників. Законність. Обґрутованість і справедливість: індивідуалізація видів дисциплінарного стягнення; обмеження строку дії дисциплінарного стягнення.

Правові гарантії притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності. Загальний порядок притягнення працівника до дисциплінарної відповідальності. Стадії накладення дисциплінарного стягнення. Виявлення дисциплінарного проступку. Застосування дисциплінарного стягнення. Виконання дисциплінарного стягнення.

Дисциплінарні стягнення та їх види. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до окремих категорій працівників. Порядок застосування дисциплінарних стягнень. Органи, правомочні застосовувати дисциплінарні стягнення. Срок для застосування дисциплінарного стягнення. Дисциплінарні звільнення. Оскарження та зняття дисциплінарного стягнення. Гарантії для працівників, обраних до профспілкових органів, у разі їх притягнення до дисциплінарної відповідальності. Інші заходи правового впливу, що застосовуються до порушників трудової дисципліни. Застосування заходів громадського впливу до порушників трудової дисципліни.

Сроки і порядок застосування дисциплінарних стягнень, порядок їх зняття. Особливості застосування дисциплінарних стягнень для окремих категорій працівників. Юридичне значення заходів громадського впливу та громадських стягнень.

Основні поняття теми: охорона праці; невиконання та ухилені від виконання трудового договору; порушення правил і норм; дисциплінарна та матеріальна відповідальність; правовий механізм; проступок; суб'єкт, суб'єктивна сторона, об'єкт, об'єктивна сторона; ступінь шкідливості; дія в часі; догана; звільнення;

строки накладення; оскарження; спеціальний вид; вимоги морального змісту; аморальна поведінка; пониження в класі та посаді.

Семінар 8. Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Юридична відповідальність за порушення трудової дисципліни (2 год.)

МОДУЛЬ VI. Матеріальна відповідальність сторін трудового договору. Охорона праці

Лекція 29. Поняття та загальна характеристика матеріальної відповідальності (2 год.)

Поняття і функції матеріальної відповідальності, її відмінності від майнової відповідальності осіб в інших галузях права. Взаємні обов'язки працівника та роботодавця в трудових правовідносинах щодо дбайливого ставлення до майна підприємства, установи, організації. Підстава й умови матеріальної відповідальності працівників. Випадки, що виключають матеріальну відповідальність працівників.

Види матеріальної відповідальності. Випадки повної матеріальної відповідальності. Обмежена матеріальна відповідальність працівників та її випадки. Договори про повну індивідуальну матеріальну відповідальність. Підстави й порядок укладення договорів про повну колективну (бригадну) матеріальну відповідальність.

Основні поняття теми: відшкодування шкоди під час трудових обов'язків (ст.441 ЦК України); шкода заподіяна сторонами трудового договору; винне, протиправне невиконання, неналежного виконання трудових обов'язків; відповідальність працівників і роботодавців; бездіяльність; незаконне звільнення; каліцтво; пряма дійсна шкода; обмежена матеріальна відповідальність; крайня необхідність; причинний взаємозв'язок; повна матеріальна відповідальність; вичерпний перелік.

Лекція 30. Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування (2 год.)

Колективна (бригадна) матеріальна відповідальність працівників.

Визначення розміру шкоди, порядок відшкодування.

Порядок визначення розміру заподіяної шкоди. Строки притягнення працівників до матеріальної відповідальності. Обставини, які підлягають урахуванню при визначенні розміру шкоди та його зменшенні. Порядок покриття шкоди.

Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівнику.

Основні поняття теми: письмовий договір про колективну (бригадну) матеріальну відповідальність; зберігання, обробка, продаж цінностей; неможливість розмежування; Типовий договір; відсутність в Переліку – втрата юридичної сили; фактична втрата; кратне обчислення; позов; корислива мета; моральна шкода; майновий і немайновий характер.

Лекція 31. Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення (2 год.)

Поняття «охорона праці», її зміст. Основні принципи державної політики в галузі охорони праці. Гарантії прав працівників на охорону праці під час укладення трудового договору та під час роботи. Правове регулювання організації охорони праці на виробництві.

Організація охорони здоров'я та працездатності працівників на підприємстві. Правовий статус служби охорони праці на підприємстві. Регулювання охорони праці у колективному договорі, угоді. Навчання, інструктаж і перевірка знань працівників із питань охорони праці. Атестація робочих місць за умовами праці.

Охорона здоров'я жінок, неповнолітніх та осіб зі зниженою працездатністю.

Основні поняття теми: охорона здоров'я; здорові умови праці; профілактика травматизму; отруєнь; державні стандарти; техніка безпеки; виробнича санітарія; Типове положення; інструктаж; припис спеціаліста з охорони праці; фінансування охорони; попередні та періодичний інструктаж; рівність жінок пільги та додаткові гарантії; шкідливі і важкі роботи; нічний час; переведення; надурочні роботи; звільнення; ліквідація; вагітність та пологи; неповнолітні; медичний огляд; звільнення неповнолітніх; дискримінація інвалідів; рекомендації МСЕК.

Семінар 9. Поняття та загальна характеристика матеріальної відповідальності. (2 год.)

Лекція 32. Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві (2 год.)

Травмування працівників та професійні захворювання.

Аварії, пов'язані з виробництвом.

Розслідування нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Розслідування нещасних випадків невиробничого характеру. Перелік обставин, за яких настає страховий випадок державного соціального страхування громадян. Поняття нещасного випадку та професійного захворювання. Контроль за своєчасним та повним розслідуванням.

Інформація роботодавця про стан охорони праці на виробництві. Добровільні об'єднання громадян, працівників і спеціалістів з охорони праці. Економічне стимулювання охорони праці.

Основні поняття теми: оборона країни; стихійне лихо; виробнича аварія; Положення про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій; Закон України результат перевірки; акт форма Н-1; комісія з розслідування;

Лекція 33. Загальнообовязкове державне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань (2 год.)

Державне управління охороною праці. Комpetенція Кабінету Міністрів України, міністерств і відомств, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих держадміністрацій та органів місцевого самоврядування в галузі охорони праці.

Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Права і відповідальність посадових осіб спеціально уповноваженого органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці. Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці. Відповідальність за порушення законодавства про охорону праці

Основні поняття теми: державний нагляд за охороною праці; державний нагляд, громадський контроль, відповідальність.

Семінар 10. Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення (2 год.)

МОДУЛЬ VII. Професійне навчання і підвищення кваліфікації працівників.

Трудові спори

Лекція 34. Правові питання організації професійного навчання. Пільги для працівників, які навчаються у середніх та вищих закладах освіти (2 год.)

Професійна підготовка і підвищення кваліфікації працівників.

Індивідуальне, бригадне курсове навчання молоді.

Права та обов'язки роботодавця з підготовки, підвищення кваліфікації та перепідготовки кадрів. Права працівників на професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації. Порядок оплати за час виробничого навчання, перекваліфікації, а також при навчанні іншим професіям. Гарантії та компенсації працівникам, направленим на підвищення кваліфікації.

Встановлення скороченого робочого часу. Звільнення від роботи без збереження заробітної плати. Додаткова відпустка. Час надання відпусток працівникам, які навчаються в середніх закладах освіти. Підготовка фахівців у вищих закладах освіти без відриву від виробництва. Аспірантура.

Основні поняття теми: професійно-технічні навчальні заклади; професія та спеціальність; учні; малі терміни навчання; кваліфікований майстер; прикріплення до бригади; курси; розряд; категорія, вечірня школа; очна і заочна форма навчання при загальноосвітніх школах; скорочена тривалість робочого часу; розмір зарплати; міжсезонний період; перевідний іспит, заочне навчання; дистанційне навчання; рецензування письмових завдань; складання іспитів; додаткова оплачувана відпустка; інша тривалість відпусток у зв'язку з навчанням; творча відпустка; просування по роботі.

Лекція 35. Поняття трудових спорів (2 год.)

Поняття «трудові спори». Види трудових спорів. Класифікація трудових спорів по видах. Причини й обставини виникнення трудових спорів. Принципи розгляду трудових спорів. Особливості розгляду окремих видів трудових спорів.

Порядок, строки, виконання рішень комісії з трудових спорів (КТС) по індивідуальних трудових спорах. Особливості виконання судових рішень по трудових спорах. Поняття «колективні трудові спори», їх предмет, сторони. Порядок мирних процедур вирішення колективних трудових спорів.

Правове становище незалежного посередника. Правове становище Національної служби посередництва і примирення. Примирна комісія, її склад і компетенція. Трудовий арбітраж, його склад і компетенція.

Основні поняття теми: суб'єкт та зміст; виробничий рівень; галузевий рівень; національний рівень; судовий порядок врегулювання спору.

Основні поняття теми: трудові спори, комісії з трудових спорів, колективні трудові спори, незалежний посередник, Національної служби посередництва і примирення, примирна комісія, трудовий арбітраж.

Лекція 36. Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів (2 год.)

Індивідуальні трудові спори та їх види. Органи з розгляду індивідуальних трудових спорів. Комісія з трудових спорів (КТС): порядок створення, компетенція. Порядок і строки розгляду індивідуального трудового спору в КТС. Винесення

рішення та його виконання.

Розгляд трудових спорів у судовому порядку. Компетенція районного (міського) суду. Трудові спори, що підлягають безпосередньому розгляду в районних (міських) судах. Розгляд трудових спорів про поновлення на роботі. Порядок поновлення на роботі й стягнення заробітної плати за час вимушеної прогулі.

Основні поняття теми: розгляд судом; окремі категорії працівників; класні чини та службові ранги; звільнення; відмова в прийнятті на роботу; наявність гарантій; виборні працівники.

Лекція 37. Порядок вирішення колективних трудових спорів (2 год.)

Колективні трудові спори. Поняття колективних трудових спорів та їх класифікація. Причини виникнення колективних трудових спорів. Органи з розв'язання колективних трудових спорів. Примирні комісії. Трудовий арбітраж. Незалежний посередник. Національна служба посередництва і примирення.

Основні поняття теми: колективний договір; Національна служба посередництва і примирення; статус члена примирної комісії; рішення – протокол; посередник; реєстрація висунутих вимог.

Лекція 38. Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору (2 год.)

Право на страйк і його обмеження. Здійснення права на страйк. Гарантії та правове становище працівників у зв'язку з проведеним страйку. Відповіальність за порушення законодавства про колективні трудові спори.

Основні поняття теми: страйк, колективні трудові спори.

Семінар 11. Порядок вирішення трудових спорів (2 год.)

Навчально-методична карта дисципліни «Трудове право»

Разом: 252 год., лекції – 76 год., семінарські заняття – 22 год., індивідуальна робота – 28 год., самостійна робота – 112 год., підсумковий контроль – 14 год.

На VII сем.: 144 год., лекції – 44 год., семінарські заняття – 12 год., індивідуальна робота – 16 год., самостійна робота – 64 год., підсумковий контроль – 8 год.

Модуль	МОДУЛЬ I				МОДУЛЬ II				МОДУЛЬ III				МОДУЛЬ IV			
Назва модуля	Предмет, метод, система, джерела, принципи та функції трудового права. Трудові правовідносини				Колективні договори та угоди. Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян України				Поняття та особливості укладення трудового договору. Припинення трудового договору				Робочий час. Час відпочинку			
Лекції																
Дати																
Теми семінарських занять	Теми лекцій				Предмет, методи, джерела трудового права				Поняття, сторони та зміст колективного договору				Поняття, зміст трудового договору			
	Причилі, функції, відмежування трудового права від інших галузей права				Професійні спільні як суб'єкти трудових правовідносин				Колективні переговори та укладення колективного договору, угоди				Випробовування при прийнятті на роботу			
	Семінар 1. Трудові правовідносини (2 год.)				Об'єднання роботодавців як суб'єкти трудових правовідносин				Поняття, категорії зайнятого населення і державні гарантії у сфері зайнятості				Юридичне оформлення трудового договору. Види та зміна умов трудового договору			
	Семінар 2. Колективні договори та угоди. Державні гарантії у сфері зайнятості (2 год.)				Правове забезпечення зайнятості працевлаштування				Поняття, зміст трудового договору				Загальні підстави та припинення трудового договору з ініціативи працівника та власника			
	Семінар 3. Випробовування при прийнятті на роботу. Юридичне оформлення трудового договору. (2 год.)				Семінар 4. Загальні підстави припинення трудового договору. Відсторонення від роботи (2 год.)				Оформлення звільнення і проведення розрахунку. Відсторонення від роботи				Поняття та види робочого часу			
	Семінар 5. Надурочна робота. Облік робочого часу				Семінар 6. Поняття та види часу відпочинку, відпусток. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку.				Режим робочого часу та його види				Поняття та види відпусток			
Самостійна робота	Модульна контрольна робота				Модульна контрольна робота				Модульна контрольна робота				Модульна контрольна робота			
Індз																
Поточний контроль																
Підсумковий контроль																

Таблиця 6

Таблиця 7

Екзамен

Таблиця 6

Таблиця 7

Екзамен

На VIII сем.: 108 год., лекції – 32 год., семінарські заняття – 10 год., індивідуальна робота – 12 год., самостійна робота – 48 год., підсумковий контроль – 6 год.

4. Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						Підсумковий	
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальні заняття	Самостійна		
VII семестр									
МОДУЛЬ I. Предмет, метод, система, джерела, принципи та функції трудового права. Трудові правовідносини									
1	Предмет, методи, джерела трудового права	2	2	2					
2	Принципи, функції, відмежування трудового права від інших галузей права	12	4	2		2	8		
3	Працівники, роботодавці як суб'єкти трудових правовідносин	2	2	2					
4	Професійні спілки як суб'єкти трудових правовідносин	2	2	2					
5	Трудові колективи, об'єднання роботодавців як суб'єкти трудових правовідносин	16	8	2	2	2	8	2	
	Всього	34	18	10	2	4	16	2	
МОДУЛЬ II. Колективні договори та угоди. Забезпечення зайнятості та працевлаштування громадян України									
6	Поняття, сторони та зміст колективного договору	10	2	2			8		
7	Колективні переговори та укладення колективного договору, угоди	4	4	2		2			
8	Поняття, категорії зайнятого населення і державні гарантії у сфері зайнятості	10	2	2			8		
9	Правові питання організації працевлаштування державною службою зайнятості	8	8	2	2	2		2	
10	Правове забезпечення зайнятості і працевлаштування	2	2	2					
	Всього	34	18	10	2	4	16	2	
МОДУЛЬ III. Поняття та особливості укладення трудового договору. Припинення трудового договору									
11	Поняття, сторони зміст трудового договору	10	2	2			8		
12	Випробування при прийнятті на роботу	2	2	2					
13	Юридичне оформлення трудового договору	6	6	2	2	2			
14	Види та зміна умов трудового договору	2	2	2					
15	Загальні підстави та припинення трудового договору з ініціативи працівника та власника	10	2	2			8		
16	Оформлення звільнення і проведення розрахунку. Відсторонення від роботи	8	8	2	2	2		2	
	Всього	38	22	12	4	4	16	2	
МОДУЛЬ IV. Робочий час. Час відпочинку									
17	Поняття та види робочого часу	10	2	2			8		
18	Режим робочого часу та його види	2	2	2					
19	Надурочна робота. Облік робочого часу	6	6	2	2	2			
20	Поняття та види часу відпочинку	10	2	2			8		
21	Поняття та види відпусток	2	2	2					
22	Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку. Порядок надання відпусток	8	8	2	2	2		2	
	Всього	38	22	12	4	4	16	2	
	За семестр	144	80	44	12	16	64	8	

VIII семестр

МОДУЛЬ V. Оплата праці. Дисциплінарна відповіальність в трудовому праві

23	Поняття та правове регулювання оплати праці	10	2	2			8	
24	Організація оплати праці	2	2	2				
25	Нормування праці. Тарифна система	2	2	2				
26	Преміювання працівників	6	6	2	2	2		
27	Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення	10	2	2			8	
28	Юридична відповіальність за порушення трудової дисципліни	8	8	2	2	2		2
	Всього	38	22	12	4	4	16	2

МОДУЛЬ VI. Матеріальна відповіальність сторін трудового договору. Охорона праці

29	Поняття та загальна характеристика матеріальної відповіальності	10	2	2			8	
30	Визначення розміру шкоди та порядок її відшкодування	4	4	2		2		
31	Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення	12	4	2	2		8	
32	Розслідування та облік нещасних випадків на виробництві	6	6	2		2		2
33	Загальнообовязкове державне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань	4	4	2	2			
	Всього	36	20	10	4	4	16	2

МОДУЛЬ VII. Професійне навчання і підвищення кваліфікації працівників. Трудові спори

34	Правові питання організації професійного навчання. Пільги для працівників, які навчаються у середніх вищих закладах освіти	2	2	2				
35	Поняття трудових спорів	10	2	2			8	
36	Порядок вирішення індивідуальних трудових спорів	4	4	2		2		
37	Порядок вирішення колективних трудових спорів	2	2	2				
38	Страйк як крайній засіб вирішення колективного трудового спору	16	8	2	2	2	8	2
	Всього	34	18	10	2	4	16	2
	За семестр	108	60	32	10	12	48	6
	За рік	252	140	76	22	28	112	14

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Трудові правовідносини	2
2	Колективні договори та угоди. Державні гарантії у сфері зайнятості	2
3	Випробування при прийнятті на роботу. Юридичне оформлення трудового договору.	2
4	Загальні підстави припинення трудового договору. Відсторонення від роботи	2
5	Надурочна робота. Облік робочого часу	2
6	Поняття та види часу відпочинку, відпусток. Стаж роботи, що дає право на щорічну основну відпустку. Порядок надання відпусток	2
7	Поняття правове регулювання праці. Преміювання працівників	2
8	Поняття трудової дисципліни та методи її забезпечення. Юридична відповідальність за порушення трудової дисципліни	2
9	Поняття та загальна характеристика матеріальної відповідальності.	2
10	Поняття охорони здоров'я на виробництві та її правове забезпечення	2
11	Порядок вирішення трудових спорів	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
1	Система трудового права	8	5
2	Поняття та структура трудових правовідносин	8	5
3	Колективні договори та угоди	8	5
4	Державні гарантії у сфері зайнятості	8	5
5	Трудовий договір та його відмінність від цивільно-правових угод	8	5
6	Припинення трудового договору	8	5
7	Робочий час	8	5
8	Поняття та види часу відпочинку	8	5
9	Поняття оплати праці. Заробітна плата	8	5
10	Трудова дисципліна, методи її забезпечення	8	5
11	Матеріальна відповідальність її відмінність від цивільно-правової відповідальності	8	5
12	Правове забезпечення здоров'я на виробництві	8	5
13	Організація виробничого навчання	8	5
14	Трудові спори	8	5
	Разом	112 год.	70 балів

7. Індивідуальні завдання

Індивідуальна навчально-дослідна робота є видом позааудиторної індивідуальної діяльності студента, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконанням студентами ІНДЗ прилюдним захистом навчального проекту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Трудове право» – це вид науково-дослідної роботи студента, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- ✓ конспект із теми (модуля) за заданим планом;
- ✓ конспект із теми (модуля) за планом, який студент розробив самостійно;
- ✓ схеми, таблиці або опорний конспект теми, розроблений самостійно;
- ✓ анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, історико-педагогічні розвідки;
- ✓ повідомлення з теми у вигляді есе або презентації PowerPoint;
- ✓ дослідження у вигляді есе або презентації PowerPoint;
- ✓ дослідження у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу).

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел. Критерії оцінювання та шкалу оцінювання подано відповідно у табл. 7.1 і 7.2.

Таблиця 7.1

Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді есе, реферату або творчої роботи)

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1. Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3
2. Складання плану реферату	3
3. Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	15
4. Дотримання правил реферуванням наукових публікацій	3
5. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	3
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних	3

елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел)	Разом	30 балів
---	--------------	-----------------

**Критерії оцінювання ІНДЗ
(дослідження у вигляді презентації PowerPoint)**

Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1. Формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	5
2. Наявність плану викладення матеріалу	3
3. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень в логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання.	10
4. Охайність, продуманість, логічність і послідовність побудови презентації, наявність ілюстративного матеріалу	5
5. Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозицій щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4
6. Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний слайд, план, вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел)	3
Разом	30 балів

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	30-24	Відмінно
Достатній	23-15	Добре
Середній	14-7	Задовільно
Низький	6-0	Незадовільно

Орієнтовна тематика ІНДЗ з навчальної дисципліни «Трудове право»

1. Співвідношення поняття та система галузі трудового права та науки трудового права України
2. Загальна характеристика Міжнародної організації праці
3. Характеристика Конституції – Основного Закону України – як джерела трудового права України
4. Міжнародно-правове регулювання праці в Україні
5. Конвенції та рекомендації Міжнародної організації праці у системі джерел трудового права України
6. Працевлаштування іноземців в Україні
7. Організаційно-правові форми соціального партнерства
8. Колективні переговори та вирішення розбіжностей, що виникають при укладенні колективних договорів, угод
9. Відмінність колективного від трудового договору
10. Співвідношення законодавчого акту, що регулює предмет трудового права України, колективного договору, генеральної угоди, угод на галузевому та регіональному рівнях, трудового договору
11. Відмінність трудового договору від суміжних цивільно-правових договорів
12. Трудова книжка (поняття, вміст кола відомостей, порядок ведення)
13. Зміна умов трудового договору. Переведення працівника на іншу роботу (поняття, види та умови)
14. Відмінність між переведенням та переміщенням працівника у трудовому праві України
15. Порівняльна характеристика скороченого та неповного робочого часу
16. Ненормований робочий час як форма організації робочого часу (поняття, категорії працівників, на яких розповсюджується та умови застосування)
17. Вахтовий метод роботи - як форма організації робочого часу (поняття та умови застосування)
18. Гнучкий графік – як форма організації робочого часу (поняття, коло осіб та умови застосування)
19. Роздроблений робочий день - як форма організації робочого часу (поняття, коло осіб та умови застосування)
20. Надурочні роботи (поняття, умови застосування)
21. Чергування (поняття та умови залучення працівників)
22. Залучення працівників до роботи у свяtkові та вихідні дні (умови та порядок)
23. Загальна характеристика щотижневого відпочинку дня як один із видів часу відпочинку працівників
24. Загальна характеристика свяtkових та неробочих днів в системі видів відпочинку працівників
25. Творча та соціальні відпустки (види, умови та порядок надання)
26. Відпустки без збереження заробітної плати (види, умови та порядок надання)
27. Перенесення та продовження щорічної відпустки, відкликання із щорічної відпустки
28. Оплата праці та заробітна плата (поняття та співвідношення)
29. Мінімальна заробітна плата (поняття, умови визначення розміру, порядок її встановлення та перегляду)
30. Індексація заробітної плати (поняття, умови та порядок проведення)
31. Компенсація втрати частини заробітної плати у зв'язку з затримкою термінів її виплати
32. Виплата заробітної плати натурою
33. Відрахування із заробітної плати (умови та порядок)
34. Дисципліна праці та трудова дисципліна (поняття та співвідношення)
35. Внутрішній трудовий розпорядок (поняття, складові, порядок затвердження)
36. Заохочення (поняття, види, підстави, порядок застосування)
37. Дисциплінарний проступок (поняття, складові), дисциплінарна відповідальність працівників (поняття, види)
38. Матеріальна відповідальність у трудовому праві України (поняття, підстави, умови, характерні риси)
39. Матеріальна відповідальність роботодавців у трудовому праві України (поняття та випадки притягнення)
40. Моральна відповідальність у трудовому праві України
41. Порядок покриття шкоди, заподіяної працівником
42. Відмінність матеріальної відповідальності у трудовому праві України та майнової відповідальності у цивільному праві України

43. Нещасні випадки, професійні захворювання та аварії на виробництві (поняття, порядок розслідування та облік)
44. Матеріальне забезпечення та соціальні послуги у разі виникнення нещасних випадків, професійних захворювань та аварії на виробництві (види та порядок надання)
45. Матеріальна відповідальність працівників у трудовому праві України (поняття та види)
46. Коло органів та порядок розгляду індивідуальних трудових спорів
47. Комісія з трудових спорів як один із органів розгляду індивідуальних трудових спорів
48. (компетенція, строки звернення, порядок і строки розгляду, порядок прийняття, строк та порядок виконання рішення)
49. Загальна характеристика судового розгляду індивідуальних трудових спорів
50. Відповідальність за порушення законодавства про працю України
51. Коло органів, що здійснюють нагляд та контроль за додержанням законодавства про працю України
52. Загальна характеристика кола органів, що вирішують колективних трудових спорів (конфліктів)
53. Загальна характеристика примирної комісії як органу, що вирішує колективні трудові спори (конфлікти) (поняття, порядок створення, предмет та результат вирішення)
54. Незалежний посередник в системі органів, що вирішують колективні трудові спори (конфлікти)
55. Загальна характеристика трудового арбітражу як органу, що вирішує колективні трудові спори (конфлікти) (поняття, порядок створення, предмет та результат вирішення)
56. Національна служба посередництва і примирення в системі органів, що вирішують
57. колективні трудові спори (конфлікти) (поняття, порядок створення, предмет та результат вирішення)
58. Страйк (поняття, умови та порядок проведення, випадки заборони)
59. Судові органи в системі органів, що вирішують колективні трудові спори (конфлікти)
60. Загальна характеристика стадій вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Історія держави і права зарубіжних країн».

Студент може набрати максимальну кількість балів за ІНДЗ – 30 балів.

8. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.

- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

2)

9. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Трудове право» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи
1. Відвідування лекцій	1
2. Відвідування семінарів (практичних)	1
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10
5. Індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ)	30
6. Опрацювання фахових джерел	10
7. Написання реферату	15
8. Виконання модульної контрольної роботи	30
9. Виконання тестового контролю (експрес-контролю)	10
10. Творча робота, есе	20

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, доповідь, повідомлення, дискусія.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Кількість балів	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	82-89	4 (добре)
C	75-81	3 (задовільно)
D	69-74	2 (незадовільно)
E	60-68	з можливістю повторного складання
FX	35-59	2 (незадовільно)
F	1-34	з можливістю повторного прослуховування

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Незадовільно. Студент відтворює менше половини навчального матеріалу навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; за допомогою викладача виконує елементарні завдання; може дати відповідь з кількох простих речень: здатен усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з джерелами, відсутні сформовані уміння та навички; виконує 30% від загальної кількості тестів.

Задовільно. Студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками та неточностями дати визначення понять та сформулювати правило; здатен відтворити навчальний матеріал з помилками та неточностями, має стійкі навички роботи з текстом підручника, може самостійно оволодіти більшою частиною заданого матеріалу, формулює поняття, наводить приклади, знає основні дати; висловлене судження одним-двоюма аргументами, виконує 55-65% від загальної кількості тестів

Добре. Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, здатен з допомогою викладача скласти план реферату, виконати його та правильно оформити; самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає прості таблиці та схеми; виконує 75-80% від загальної кількості тестів.

Відмінно. Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну; виконує 95-100% від загальної кількості тестів.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп’ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

РОЗРАХУНОК БАЛІВ

вид роботи	максимальна кількість балів за один вид роботи	обов'язкова кількість виконаних завдань за курс	максимальна кількість балів за всі види роботи
1. Відвідування лекцій	1	38	38
2. Відвідування семінарів (практичних)	1	11	11
3. Виконання завдання для самостійної роботи	5	14	70
4. Робота на семінарському занятті (доповідь, виступ, повідомлення, участь в дискусії)	10	6	60
5. Індивідуальне дослідне завдання (ІНДЗ)	30	1	30
6. Виконання модульної контрольної роботи	25	7	175
Всього			384
Коефіцієнт			6,4

10. Методичне забезпечення

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

Очікувані результати:

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Трудове право» студент:

- знає, розкриває, пояснює основні норми трудового права;
- знає, вміє пояснювати та грамотно використовувати основну юридичну термінологію в галузі трудового права;
- знає, називає, аналізує нормативно-правові акти, що регулюють норми сучасного трудового права,
- порівнює національне трудове законодавство з міжнародними правовими актами;
- знає, пояснює зміст і структуру нормативно-правових актів; вміє ними користуватися, знаходити необхідну інформацію, співвідносити норми права з реальними життєвими ситуаціями;
- юридично грамотно коментує, пояснює обставини взаємовідносин, що виникають в галузі трудового права;
- надає консультації щодо можливостей подальшого розвитку подій, розв'язання та уникнення конфліктних ситуацій, визначає обтяжуючі і пом'якшуочі обставини;
- складає перелік нормативно-правових актів, які регулюють окремі трудові правовідносини;
- складає проекти документів, що регулюють основні трудові правовідносини (трудова угода, трудовий договір, контракт, документи, щодо розслідування нещасних випадків на виробництві, тощо), знаходить юридичні помилки і неточності у юридичних документах, вміє їх виправляти;
- називає осіб, які є сторонами трудових правовідносин, визначає їхню роль, повноваження, права та межі компетентності;
- знає та пояснює поняття трудового спору, його види та визначає порядок його вирішення;
- знає і пояснює порядок і процедуру розслідування нещасних випадків на виробництві; називає документи, які регламентують дане питання, встановлює наслідки розслідування.

11. Рекомендована література

Законодавча база:

1. Конституція України від 28.06.1996 року.
2. Кодекс законів про працю України [Текст] : станом на 13 січ. 2015 р. : відповідає офіц. тексту. - Харків : Право, 2015. - 121, [1] с.
3. Закон України "Про загальний військовий обов'язок і військову службу" від 25 березня 1992 р. // ВВР України. — 1992. — № 27. — Ст. 385; № 36. — Ст. 527; 1993. — № 44. — Ст. 418, 419; № 49. — Ст. 457; 1994. — № 45. — Ст. 404; 1995. — № 1. — Ст. 4; № 38. — Ст. 284.
4. Закон України "Про зайнятість населення" від 01.03.91 № 803-XII // ВВР України. — 1991. — № 14. — Ст. 170.
5. Закон України "Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні" // ВВР України. — 1991. — № 21. — Ст. 252.
6. Закон України "Про соціальний правовий захист військовослужбовців і членів їх сімей" від 20.12.91 // ВВР України. — 1992. — № 15. — Ст. 190 ; 1993. — Ст. 281; 1997. — № 12. —
7. Ст.103.
8. Законодавство України про охорону працю // Зб. норматив. документів. — К., 1995. — Т. 3.
9. Законодавство України про пільги громадянам. Пільги. Переваги. Гарантії. Компенсації: Зб. норматив. актів / Упоряд. Я. М. Гуталін.: Юрінком Інтер, 2000.
10. Законодавство України про працю: Зб. норматив. актів у трьох книгах / Упоряд. В. М. Вакуленко.
11. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами (за станом законодавства та постанов Пленуму Верховного Суду України на 1 серпня 2000 р.) / Відп. ред. О. П. Товстен-ко. — К.: Юрінком Інтер, 2000.
12. Міжнародна Конвенція від 22 червня 1982 р. "Конвенція про припинення трудових відносин з ініціативи підприємця".
13. Международные акты о правах человека: Сб. документов. — М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998.
14. Науково-практичний коментар до законодавства України про працю / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, В. Г. Ротань. — 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: А.С.К., 2000. — 1072 с. — (Економіка. Фінанси. Право).
15. Про забезпечення ефективної діяльності населення, вдосконалення працевлаштування і посилення соціальних гарантій для трудящих: Постанова Ради Міністрів СРСР і ВЦРПС від 22 грудня 1987 р. № 1457 // СП СРСР. — 1988. — № 5.
16. Про застосування Конституції України при здійсненні правосуддя: Постанова Пленуму Верховного Суду України від 6 листопада 1996 р. // Право України. — 1996. — № 12.
17. Про порядок і умови суміщення професій (посад): Постанова Ради Міністрів СРСР від 4 грудня 1981 р. № 1145 // СП СРСР. — 1982. — № 2. — Ст. 7.
18. Про порядок проведення атестації державних службовців органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. № 950 // ЗП Уряду України. — 1996. — № 16. — Ст. 448.

19. Про роботу за сумісництвом працівників державних підприємств, установ і організацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 квітня 1993 р. № 245 (зі змінами, внесеними постановою КМУ від 31.08.96 № 1033) // Уряд. кур'єр. — 1993. — № 54; 1996. — № 171-172.
20. Про суміщення посад і служби родичів в установах, на підприємствах і організаціях усуненого сектора: Постанова Ради Міністрів УРСР від 03.11.80 № 593 // Зб. законів УРСР. — 1993. — № 32. — Ст. 413; ЗП УРСР. — 1980. — № 11. — Ст. 83.
21. Положення про порядок вивільнення, працевлаштування робітників і службовців і надання їм пільг і компенсацій: Затв. постановою Держкомпраці СРСР і ВЦРПС від 02.03.88 // Бюл. Держкомпраці СРСР. — 1988. — № 6.
22. Положення про умови праці надомників: Затв. Держкомпраці СРСР і ВЦРПС від 29.09.81 № 275/17-99 // Бюл. Держкомпраці СРСР. — 1982. — № 1.
23. Положення про умови роботи за сумісництвом працівників державних підприємств, установ, організацій: Затв. Наказом Мінпраці, Мін'юсту і Мінфіну України від 28.06.93 № 43 // Праця і зарплата. — 1993. — № 14.
24. Границі норм підімання і переміщення важких речей неповнолітніми: Затв. наказом Міністерства охорон здоров'я України від 22.03.96 № 59 // Бюл. норматив. актів міністерств і відомств України. — 1996. — № 6.
25. Перелік важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування парці неповнолітніх: Затв. наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31.03.94 № 46 // Інформ. бюл. України. держ. центру правової інформації. — 1994. — № 18.
26. Список сезонних робіт і сезонних галузей: Затв. постановою КМ України від 28.03.97 № 278 // Офіц. Вісник України. — 1997. — № 14.
27. Типова форма контракту з працівником: Затв. наказом Мінпраці України від 15.04.94 № 23 // Бюл. Мінпраці України. — 1994. —
28. №6.
29. Вісник Верховного Суду України. — 1997. — № 3. — Ст. 42.
30. "Устав Международной организации труда" от 28.06.19. С измен. и доп., внес. Актом о правках к Уставу Международной организации труда от 22.06.62.

Базова

1. Гетьманцева Н. Д. Трудове право України (Загальна частина) [Текст] : навч. посіб. / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федъковича. - Чернівці : Рута, 2013. - 311 с.
2. Гетьманцева Н.Д. Трудове право України (Особлива частина) [Текст] : навч. посіб. / Н. Д. Гетьманцева, І. Г. Козуб ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федъковича. - Чернівці : Рута, 2014. - 503 с.
3. Іншин М. І. Трудове право України [Текст] : підручник / М. І. Іншин, В. І. Щербина. - Х. : Диса плюс, 2014. - 499 с.
4. Мельник К. Ю. Трудове право України [Текст] : підручник / К. Ю. Мельник ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. - Харків : Діса плюс, 2014. - 479 с.
5. Трудове право України [Текст] : академ. курс : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / [Пилипенко П. Д. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - К. : Ін Юре, 2014. - 548 с.

6. Трудове право України [Текст] : підруч. для студентів юрид. спец. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко [та ін.]. - Харків : Право, 2014. - 757 с.
7. Трудове право України. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / [П. Д. Пилипенко та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф. П. Д. Пилипенка ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - Київ : Ін Юре, 2014. - 349 с.

Допоміжна

1. Болотіна Н. Б. Трудове право України [Текст] : підручник / Н. Б. Болотіна. - К. : Знання, 2008. - 860 с.
2. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. — 4-те вид., стер. — К.: Вікар, 2006. — 725 с.
3. Бондар Я., Роман Г. Динаміка перманентної проблеми (Політична складова реформування заробітної плати: соціальний діалог чи класова боротьба?) // Профспілки України – 2002. - №5.
4. Гевел О. Трудова функція та порядок її визначення // Право України. – 2002. – № 4. – С.89-93.
5. Губрієнко О. М. Трудове право України. Практикум [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Губрієнко ; Держ. вищ. навч. закл. "Запоріз. нац. ун-т" М-ва освіти і науки України. - Запоріжжя : Вид-во Зеленкевич Л. П., 2013. - 183 с. : табл.
6. Законодавство України про працю [Текст] / упоряд. Г. І. Чанишева, Ю. С. Соколянська. - О. : Латстар, 2001. - 232 с.
7. Запара С. Генезис юридичного змісту поняття “колективні трудові спори (конфлікти)” // Право України. – 2003. – № 8. – С. 113.
8. Іванова Т. М. Трудове право України [Текст] : зб. завдань для самост. роботи і контролю знань / Т. М. Іванова ; Дніпропетр. ун-т ім. Альфреда Нобеля. - Д. : [б. в.], 2012. - 92 с.
9. Каркачова А. В. Трудове право [Текст] : конспект лекцій / Каркачова А. В. ; Донец. держ. ун-т упр. - Донецьк : Технопак, 2012. - 187 с.
10. Комарницький В. І. Трудове право [Текст] : метод. посіб. для студ. юрид. ф-ту / В. І. Комарницький ; Буков. ун-т. - Чернівці : Місто, 2012. - 63 с.
11. Комарницький В. І. Трудове право України [Текст] : практикум : [навч. посіб.] / [В. І. Комарницький] ; за ред. канд. юрид. наук, доц. В. І. Комарницького ; ПВНЗ "Буковин. ун-т". - Чернівці : Місто, 2015. - 167 с.
12. Лазаренко А. М. Практикум з трудового права [Текст] : [навч.-метод. посіб.] / А. М. Лазаренко ; Чернігів. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. - Чернігів : Лозовий В. М. [вид.], 2015. - 259 с. : іл.
13. Лазор В. В. Проблеми правового регулювання трудових спорів і конфліктів за умов формування ринкових відносин в Україні: Автореф. дисертації на здобуття наук. ступ. д.ю.н. – Київ, 2005. – 40 с.
14. Лаптій І. Оплата праці як соціально-економічна та правова категорія // Право України – 2005р. - №1.
15. Лещух Д.Р. Оформлення трудового договору: проблеми термінології та правового регулювання. // Вісник Львівського університету. - Серія юридична. – Вип. 38. – Львів, 2003. – С. 369-374

- 16.Науково-практичний коментар до законодавства України про працю /. Стичинський Б.С, Зуб І.В., Ротань В.Г. // Вид. 8-ме, доп. та перероб. -К.: Вид-во А.С.К., 2007.
- 17.Осовий Г. Заробітна плата як дзеркало чесноти держави, порядності роботодавців і сили профспілок // Профспілки України – 2002. - №5.
- 18.Остапенко Л. О. Трудове право [Текст] : навч.-метод. посіб. / Л. О. Остапенко, І. М. Паньонко, С. Л. Дембіцька ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2013. - 154 с.
- 19.Павлів-Самоїл Н. П. Трудове право (поняття, схеми, таблиці) [Текст] : навч. посіб. / Н. П. Павлів-Самоїл, В. М. Адам, А. І. Годяк ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - Л. : ЛьвДУВС, 2013. - 171 с. : табл.
- 20.Парпан Т.В. Істотні умови трудового договору. Автореферат дисерт. на здобуття наук. ступ. к.ю.н. – Київ, 2005. – 16 с.
- 21.Парпан Т.В. Про недійсність умов трудового договору // Вісник Львів. ун-ту. – Сер. юрид., 2002. – Вип.37. – С. 354-358.
- 22.Парпан Т.В. Про переведення на іншу роботу та зміну умов трудового договору // Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної наукової конференції студентів та аспірантів / Вісник Хмельницького ін-ту регіонального управління та права. – Спецвипуск №1. – 2002. – С.144-145.
- 23.Пилипенко П.Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – 146 с.
- 24.Пилипенко П.Д. Про істотні умови трудового договору та проблеми, пов’язані з переведенням і переміщенням працівників // Вісник Львівського ун-ту. – Сер. юрид. – Вип.37. – 2002. – С.337-342.
- 25.Прилипко С.М. Трудове право [Текст] : посіб. для підгот. до держ. іспиту / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко. - Харків : Право, 2015. - 228 с.
- 26.Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Трудове право України: Підручник. – 2-ге вид., переробл. і доп. – Х. : ФІНН, 2009. – 728 с.
- 27.Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Трудове право України: Підручник. – 4-те вид., перероб. і доп. – Х. : ФІНН, 2011. – 800 с.
- 28.Ростова Л., Жулан І. Оплата праці: точка зору професіоналів // Профспілки України – 2003. - №6.
- 29.Трудове право [Текст] : підручник / [В. В. Жернаков та ін.] ; за заг. ред. В. В. Жернакова ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». - Х. : Право, 2012. - 494 с.
- 30.Трудове право [Текст] : підручник / [В. В. Жернаков та ін.] ; за заг. ред. В. В. Жернакова ; Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". - Х. : Право, 2012. - 494 с.
- 31.Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. —. К.: Юрінком Інтер, 2009. — 624 с.
- 32.Трудове право України [Текст] : навч.-метод. посіб. / [Чанишева Галія Інсафівна та ін. ; відп. ред. Г. І. Чанишева] ; Нац. ун-т "Одес. юрид. акад.", Каф. труд. права та права соц. забезп. - Одеса : Фенікс, 2013. - 399, [2] с. - (Серія "Навчально-методичні посібники")

33. Трудове право України в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, О. Є. Костюченко, Д. С. Підкопай. - Х. : ФІНН, 2010. - 557 с.
34. Трудове право України в схемах і таблицях [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С. М. Прилипко, О. М. Ярошенко, О. Є. Костюченко, Д. С. Підкопай. - Х. : ФІНН, 2010. - 557 с.
35. Трудове право України у запитаннях та відповідях: Навчально-методичний посібник / За ред. В.В. Жернакова. - Х.: Одіссея, 2010. - 280 с.
36. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / За ред. П.Д. Пилипенка. – 3-те вид., перероб. і доп. – К: Видавничий Дім «Ін Юр», 2007. – 536 с.
37. Трудове право України: Академічний курс: Підруч. для студ. юорид. спец. вищ. навч. закл. / П. Д. Пилипенко, В. Я. Бурак, З. Я. Козак та ін.; За ред. П. Д. Пилипенка. — 2-е вид., перероб. і доп. — К.: Видавничий Дім «Ін Юр», 2006. — 544 с.
38. Трудове право України: Навчальний посібник. — Вид. 2-ге, змінене і доповнене / За ред. П. Д. Пилипенка. — К.: Істина, 2007. - 208 с.
39. Фурик І.Я. Мотиваційна роль заробітної плати у трудових правовідносинах // Вісник Львівського ун-ту. Серія юрид. – Львів. – 2002. - № 37.

Електронні ресурси:

1. Електронна юридична бібліотека <http://law.biz.ua/pages/category08.html>
2. Трудове право України : підручник / Ю.П.Дмитренко. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 624 с. <http://www.yurincom.com/files/content/TrPravo.pdf>
3. Болотіна Н.Б. Трудове право України: Підручник. — 4-те вид., стер. — К.: Вікар, 2008. — 725 с.
http://expertprava.ucoz.ru/load/trudove_pravo/elektronni_pidruchniki/trudove_pravo_ukrajini/11-1-0-38
4. Трудове право України: Навчальний посібник. — Вид. 2-ге, змінене і доповнене / За ред. П. Д. Пилипенка. — К.: Істина, 2009. - 208 с.
http://expertprava.ucoz.ru/load/trudove_pravo/elektronni_pidruchniki/trudove_pravo_ukrajini/11-1-0-59